

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU MÄÄRUS (kuues koda)

7. märts 2013*

Kodukorra artikkel 99 — Direktiiv 2005/29/EÜ — Siseriiklikud õigusnormid, milles on ette nähtud üldine keeld kaupa kahjumiga müügiks pakkuda või müüa

Kohtuasjas C-343/12,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Rechtbank van koophandel te Genti (Belgia) 27. juuni 2012. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 19. juulil 2012, menetluses

Euronics Belgium CVBA

versus

Kamera Express BV,

Kamera Express Belgium BVBA,

EUROOPA KOHUS (kuues koda),

koosseisus: koja president M. Berger, kohtunikud A. Borg Barthet ja J.-J. Kasel (ettekandja),

kohtujurist: N. Wahl,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi põhistatud määrusega vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artiklile 99,

on teinud järgmise

määruse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiivi 2005/29/EÜ, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 84/450/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 97/7/EÜ, 98/27/EÜ ja 2002/65/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2006/2004 (ebaausate kaubandustavade direktiiv) (ELT L 149, lk 22).

* Kohtumenetluse keel: hollandi.

- 2 Taotlus on esitatud ühelt poolt Euronics Belgium CVBA (edaspidi „Euronics”) ning teiselt poolt Kamera Express BV (edaspidi „KE”) ja Kamera Express Belgium BVBA (edaspidi „KEB”) vahelises vaidluses, mille ese on erinevate fotokaamerate müügihind.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 3 Ebaausate kaubandustavade direktiivi põhjendustes 6, 8 ja 17 on ette nähtud järgnev:

„(6) [K]äesolev direktiiv [ühtlustab] liikmesriikide õigusaktid, mis käsitlevad ebaausaid kaubandustavasid, sealhulgas ebausat reklaami, mis kahjustavad otseselt tarbijate majandushuve ja seeläbi kaudselt seaduskuulekate konkurentide majandushuve. [...] Direktiiv ei hõlma ega mõjuta siseriiklikke õigusakte, mis käsitlevad ebaausaid kaubandustavasid, mis kahjustavad ainult konkurentide majandushuve või mis on seotud ettevõtjatevaheliste tehingutega; võttes täies ulatuses arvesse subsidiaarsuspõhimõtet, saavad liikmesriigid soovi korral neid tavasid kooskõlas ühenduse õigusega jätkuvalt reguleerida. [...]

[...]

(8) Käesolev direktiiv kaitseb otseselt tarbijate majandushuve ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausate kaubandustavade eest. [...]

[...]

(17) Suurema õiguskindluse tagamiseks on soovitatav määratleda need kaubandustavad, mis on ebaausad kõigil tingimustel. Seepärast on I lisas selliste tavade täielik nimekiri. Need on ainukesed kaubandustavad, mida võib lugeda ebaausateks, hindamata iga üksikjuhtumi vastavust artiklite 5–9 sätetele. Seda nimekirja saab muuta ainult käesolevat direktiivi läbi vaadates.”

- 4 Direktiivi artiklis 1 on sätestatud:

„Käesoleva direktiivi eesmärk on aidata kaasa siseturu nõuetekohasele toimimisele ja tarbijakaitse kõrge taseme saavutamisele, lähendades tarbijate majandushuve kahjustavad ebaausaid kaubandustavasid käsitlevad liikmesriikide õigus- ja haldusnormid.”

- 5 Nimetatud direktiivi artiklis 2 on ette nähtud:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

d) ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud kaubandustavad (edaspidi ka kaubandustavad) – ettevõtjapoolne tegevus, tegevusetus, teguviis või esitusviis, kommertsteadaanne, sealhulgas reklaam ja turustamine, mis on otseselt seotud toote reklaamimise, müügi või tarnimisega tarbijatele;

[...]”

6 Sama direktiivi artikli 3 lõige 1 on sõnastatud järgmiselt:

„Käesolevat direktiivi kohaldatakse artiklis 5 sätestatud ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausate kaubandustavade suhtes enne ja pärast tootega seonduva äritehingu sõlmimist ja selle ajal.”

7 Ebaausate kaubandustavade direktiivi artikli 4 kohaselt:

„Liikmesriigid ei piira teenuste osutamise vabadust ega kaupade vaba liikumist käesoleva direktiiviga lähendatava valdkonnaga seotud põhjustel.”

8 Direktiivi artikkel 5 „Ebaausate kaubandustavade keeld” on sõnastatud nii:

„1. Ebaausad kaubandustavad on keelatud.

2. Kaubandustava on ebaaus, kui see:

a) on vastuolus ametialase hoolikuse nõuetega,

ja

b) seoses mingi tootega moonutab oluliselt või tõenäoliselt moonutab oluliselt selle keskmise tarbija majanduskäitumist, kes tootega kokku puutub või kellele see on suunatud, või tarbijarühma keskmise liikme majanduskäitumist, kui kaubandustava on suunatud teatavale tarbijarühmale.

[...]

4. Eelkõige on ebaausad need kaubandustavad, mis:

a) on eksitavad vastavalt artiklitele 6 ja 7,

või

b) on agressiivsed vastavalt artiklitele 8 ja 9.

5. I lisas on selliste kaubandustavade nimekirja, mida loetakse ebaausateks kõigil tingimustel. Kõikides liikmesriikides kohaldatakse sama ühtset nimekirja ja seda saab muuta ainult käesolevat direktiivi läbi vaadates.”

Belgia õigus

9 Vastavalt 12. mail 2010 jõustunud 6. aprilli 2010. aasta seaduse turupraktika ja tarbijakaitse kohta (loi du 6 avril 2010 relative aux pratiques du marché et à la protection du consommateur; *Belgisch Staatsblad*, 12.4.2010, lk 20803; edaspidi „LPPC”) artikli 101 lõike 1 esimesele lõigule on „keelatud kaupa kahjumiga müügiks pakkuda või müüa”.

10 Sama sätte teise lõigu kohaselt „[loetakse] [k]ahjumiga müügiks [...] mis tahes müüki hinnaga, mis ei ole vähemalt võrdne hinnaga, millega ettevõtja kauba ostis või mille ettevõtja peab tasuma selle uuesti soetamiseks pärast võimalike tehtud ja lõplikult saadud hinnaalanduste arvessevõtmist. Kahjumiga müügi tuvastamisel ei võeta arvesse hinnaalandusi, mis – eranditult või mitte – tehakse ettevõtja muude kohustuste eest kui kauba ost.”

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

- 11 Nagu nähtub eelotsusetaotlusest, pakkusid KE ja KEB müügiks fotokaamerat Panasonic Lumix DMC-TZ20 viieaastase garantiiga hinnaga 229 eurot ning fotokaamera Canon EOS5D Mark II keret samuti viieaastase garantiiga hinnaga 1695 eurot.
- 12 Euronics leidis, et KE ja KEB müüsid neid fotokaameraid kahjumiga, kuna nende seadmete ametlik ostuhind ilma käibemaksuta on 277,84 eurot ja 1634,78 eurot. Isegi kui arvesse võtta lõplikke võimalikke allahindlusi, ei saa hind kunagi nii madal olla, välja arvatud juhul, kui nimetatud fotokaameraid müüakse kahjumiga. See on aga keelatud vastavalt LPPC artiklile 101. Euronics esitas seega Rechtbank van koophandel te Gentile (Genti kaubanduskohus) nõude tuvastada LPPC artikli 101 rikkumine ning kohustada viivitamata lõpetama kõnealuse tegevuse, sealhulgas sellega seotud reklaami.
- 13 Selles kontekstis otsustas Rechtbank van koophandel te Gent menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas [LPPC] artikkel 101, mille eesmärk on eelkõige kaitsta tarbijate huve [...], on vastuolus [ebaausate kaubandustavade direktiiviga], kuna selle kohaselt on keelatud müük kahjumiga, samas kui kõnealune direktiiv ilmselt ei keela sellist müügipraktikat ning Belgia seaduse sätted on ilmselt rangemad kui nimetatud direktiivi omad – mis on direktiivi artikli 4 kohaselt keelatud?”

Eelotsuse küsimuse analüüs

- 14 Eelotsusetaotluse esitanud kohus palub oma küsimusega sisuliselt selgitada, kas ebaausate kaubandustavade direktiivi tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus niisugune siseriiklik säte, nagu on kõne all põhikohtuasjas ja milles on ette nähtud üldine keeld kaupa kahjumiga müügiks pakkuda või müüa.
- 15 Juhul kui vastuse esitatud eelotsuse küsimusele võib selgelt tuletada kohtupraktikast, võib Euroopa Kohus kodukorra artikli 99 alusel igal ajal pärast kohtujuristi ärakuulamist lahendada asja põhistatud määrusega, milles viidatakse asjakohasele kohtupraktikale.
- 16 Euroopa Kohus leiab, et käesolevas kohtuasjas on olukord selline, kuna vastuse esitatud küsimusele saab selgelt tuletada 14. jaanuari 2010. aasta otsusest kohtuasjas C-304/08: Plus Warenhandels-gesellschaft (EKL 2010, lk I-217, punktid 35–51) ja 9. novembri 2010. aasta otsusest kohtuasjas C-540/08: Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag (EKL 2010, lk I-10909, punktid 15–38) ning 30. juuni 2010. aasta määrusest kohtuasjas C-288/10: Wamo (EKL 2011, lk I-5835, punktid 20–40) ja 15. detsembri 2011. aasta määrusest kohtuasjas C-126/11: INNO (punktid 22–32).
- 17 Küsimusele vastamiseks tuleb esiteks kindlaks teha, kas LPPC artikkel 101 järgib tarbijakaitse eesmärke sellisel viisil, et see võib kuuluda ebaausate kaubandustavade direktiivi kohaldamisalasse.
- 18 Sellega seoses märgib Rechtbank van koophandel te Gent oma eelotsusetaotluses, et kuigi LPPC artiklis 101 kehtestatud keeldu võib tõepoolest pidada selliseks, mis mõjutab ettevõtjatevahelisi suhteid, on selle artikli eesmärk siiski tarbijakaitse.
- 19 Just nimetatud artikli niiviisi kindlaksmääratud eesmärke silmas pidades küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtult, kas selline õigusnorm on ebaausate kaubandustavade direktiiviga vastuolus.

- 20 Neil tingimustel on oluline kindlaks teha, kas kauba kahjumiga müügiks pakkumine ja müük, mille suhtes kehtib põhikohtuasjas käsitletav keeld, kujutavad endast iseenesest ebaausate kaubandustavade direktiivi artikli 2 punkti d mõttes kaubandustavasid ja kas neile kehtivad seega viimati nimetatud sättega esitatud nõuded (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Plus Warenhandelsgesellschaft, punkt 35, ja eespool viidatud kohtuotsus Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, punkt 16, ning eespool viidatud kohtumäärus Wamo, punkt 29).
- 21 Selles osas tuleb märkida, et ebaausate kaubandustavade direktiivi artikli 2 punkt d määratleb mõiste „kaubandustavad” eriti üldises sõnastuses ja näeb ette, et see on „ettevõtjapoolne tegevus, tegevusetus, teguviis või esitusviis, kommertsteadaanne, sealhulgas reklaam ja turustamine, mis on otseselt seotud toote reklaamimise, müügi või tarnimisega tarbijatele” (eespool viidatud kohtuotsus Plus Warenhandelsgesellschaft, punkt 36, ja eespool viidatud kohtuotsus Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, punkt 17, ning eespool viidatud kohtumäärus Wamo, punkt 30).
- 22 Niisuguse kahjumiga müügi eesmärk, nagu on kõne all põhikohtuasjas, mida – nagu eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib – kasutatakse peibutisena, on aga kutsuda tarbijaid kaupmehe äriruumidesse ja õhutada nimetatud tarbijaid sisseoste tegema. Seega kuulub see selgelt ettevõtja kaubandusstrateegia valdkonda ning on vahetult seotud ettevõtja müügi ja selle edendamisega. Sellest tuleneb, et see kujutab endast kaubandustavasid ebaausate kaubandustavade direktiivi artikli 2 punkti d mõttes ning kuulub seega direktiivi esemelisse kohaldamisalasse (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, punkt 18 ja seal viidatud kohtupraktika, ning eespool viidatud kohtumäärus Wamo, punkt 31).
- 23 Samas tuleb veel kindlaks teha, kas ebaausate kaubandustavade direktiiviga on vastuolus selline keeld kaupa kahjumiga müügiks pakkuda ja müüa, nagu on sätestatud LPPC artiklis 101.
- 24 Selles osas on esiteks oluline meenutada, et kuna ebaausate kaubandustavade direktiiv ühtlustab täielikult ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid käsitlevad õigusnormid, siis ei saa liikmesriigid, nagu on selgelt sätestatud direktiivi artiklis 4, kehtestada rangemaid meetmeid, kui on direktiiviga kindlaks määratud, isegi kui nende eesmärk on tagada kõrgemasemeline tarbijakaitse (eespool viidatud kohtuotsus Plus Warenhandelsgesellschaft, punkt 41 ja seal viidatud kohtupraktika, ning eespool viidatud kohtumäärus Wamo, punkt 33).
- 25 Lisaks tuleb ka märkida, et nimetatud direktiivi artikkel 5 sätestab kriteeriumid, millest lähtudes saab kindlaks määrata asjaolud, mille tõttu tuleb kaubandustavasid pidada ebaausaks ning seega keelatuks.
- 26 Vastavalt artikli 5 lõikele 2 on kaubandustava niisiis ebaaus, kui see on vastuolus ametialase hoolikuse nõuetega ja moonutab oluliselt või tõenäoliselt moonutab oluliselt seoses mingi tootega keskmise tarbija majanduskäitumist.
- 27 Lisaks määratleb ebaausate kaubandustavade direktiivi artikli 5 lõige 4 kaks ebaausate kaubandustavade konkreetset liiki ehk „eksitavad tavad” ja „agressiivsed tavad”, mis vastavad selle direktiivi artiklites 6 ja 7 ning artiklites 8 ja 9 esitatud kriteeriumidele.
- 28 Lõpetuseks on nimetatud direktiivi I lisas kehtestatud ammendav loetelu 31 kaubandustavast, mida vastavalt sama direktiivi artikli 5 lõikele 5 peetakse ebaausaks „kõigil tingimustel”. Nagu direktiivi põhjenduses 17 on sõnaselgelt täpsustatud, on need seetõttu ainsad kaubandustavad, mida võib pidada ebaausaks, hindamata iga üksikjuhtumi vastavust selle direktiivi artiklite 5–9 sätetele (eespool viidatud kohtuotsus Plus Warenhandelsgesellschaft, punkt 45, ja eespool viidatud kohtuotsus Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, punkt 34, ning eespool viidatud kohtumäärus Wamo, punkt 37).
- 29 Mis puudutab põhikohtuasjas kõne all olevat siseriiklikku õigusnormi, siis on selge, et sellist tava, mis seisneb kauba kahjumiga müügiks pakkumises või müügis, ebaausate kaubandustavade direktiivi I lisas ei esine. Seetõttu ei saa see olla keelatud „kõigil tingimustel”, vaid üksnes juhul, kui üksikjuhtumi

hindamise tulemusel on võimalik tuvastada, et selle näol on tegemist ebaausa tavaga (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, punkt 35, ja eespool viidatud kohtumäärus Wamo, punkt 38).

- 30 Siiski tuleb nentida, et – nagu nähtub eelotsusetaotlusest – on LPPC artikli 101 alusel kahjumiga müügiks pakkumine ja müük üldiselt keelatud, ilma et oleks vaja iga juhtumi faktilisi asjaolusid arvesse võttes direktiivi artiklites 5–9 toodud kriteeriumide põhjal kindlaks teha, kas asjassepuutuv kaubandustehing on „ebaus”, ning ilma, et pädevatele kohtutele oleks selleks kaalutusõigus antud (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Plus Warenhandelsgesellschaft, punkt 48, ja eespool viidatud kohtuotsus Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, punkt 36, ning eespool viidatud kohtumäärus Wamo, punkt 39).
- 31 Neil asjaoludel tuleb esitatud küsimusele vastata, et ebaausate kaubandustavade direktiivi tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus niisugune siseriiklik õigusnorm, nagu on kõne all põhikohtuasjas ja milles on ette nähtud üldine keeld kaupa kahjumiga müügiks pakkuda või müüa, kui selle sättega taotletakse tarbijakaitse eesmärke.

Kohtukulud

- 32 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kuues koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiivi 2005/29/EÜ, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 84/450/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 97/7/EÜ, 98/27/EÜ ja 2002/65/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2006/2004 (ebaausate kaubandustavade direktiiv), tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus niisugune siseriiklik õigusnorm, nagu on kõne all põhikohtuasjas ja milles on ette nähtud üldine keeld kaupa kahjumiga müügiks pakkuda või müüa, kui selle sättega taotletakse tarbijakaitse eesmärke.

Allkirjad